

แบบฟอร์ม Knowledge Capture
เรื่อง การปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีต

สรุปโดย นายวิเชียร พลพงษ์ หัวหน้างาน (ระดับ ๖) งานสวนป่ากบเชิง องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต
นครราชสีมา องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. บริบทหรือความเป็นมา

สวนป่าหนองคู งานสวนป่ากบเชิง แผนงานที่ ๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลตระเปียงเตีย อำเภอลำดวน จังหวัด
สุรินทร์ พิกัด UTM ๓๖๕๘๒๖ E ๑๖๒๗๒๑๗ N ห่างจากอำเภอ ๑๒ กิโลเมตรห่างจากจังหวัด ๓๗ กิโลเมตร เป็น
สวนป่าที่ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานของ บริษัท สุรินทร์ทำไม้ ตามทะเบียนจากกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน
๒๕๓๓ เริ่มดำเนินการเมื่อปี ๒๕๒๓ รวมพื้นที่ตามทะเบียน ๑,๓๖๓ ไร่ ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล
ปานกลาง ๑๖๗ เมตร โดยสวนป่าหนองคูได้รับงบประมาณให้ดำเนินการปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจโตเร็ว
(ยูคาลิปตัส) โดยราษฎรมีส่วนร่วม เพื่อให้ราษฎรรอบพื้นที่สวนป่ามีรายได้จากการจ้างงานของสวนป่า เริ่มต้นตั้งแต่
การปลูกตลอดจนเก็บเกี่ยวผลผลิต และให้ราษฎรได้ปลูกพืชวนเกษตรในร่องกลางที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ โดยเริ่มตั้งแต่
ปี ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน การปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ ไม้โตเร็ว ที่มีรอบตัดฟันสั้น (ยูคาลิปตัส) ไม้มีค่าทาง
เศรษฐกิจกลุ่มนี้จะมีการเจริญเติบโตค่อนข้างรวดเร็ว และอัตราการเติบโตจนถึงจุดสูงสุดภายในระยะเวลาอันสั้น
หลังจากนั้นต้นไม้จะมีอัตราความเพิ่มพูนน้อยลง หากไม่ตัดมาใช้ประโยชน์ คุณภาพเนื้อไม้จะลดต่ำลง เนื่องจากอาจ
เกิดการเข้าทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย มูลค่าของเนื้อไม้ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากส่วนมากนำไปใช้ในอุตสาหกรรม
เยื่อ ไม้สับไม้เพื่อพลังงาน ไม้แบบสำหรับก่อสร้าง รวมทั้งไม้ที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านเรือนและเครื่องเรือนใน
ระดับท้องถิ่น ชนิดไม้กลุ่มนี้ได้แก่ ยูคาลิปตัส กระถินเทพา กระถินณรงค์ เป็นต้น การปลูกไม้เศรษฐกิจเป็น
แนวทางที่สำคัญที่ได้มีการพูดถึงในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจกับการเพิ่มความยั่งยืนให้กับ
ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นการสร้างสินทรัพย์และความเติบโตทางเศรษฐกิจ
ไปพร้อม ๆ กันด้วย

๒. วิธีการ / ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีต

สวนป่าได้ทำการประชุมพร้อมฝึกอบรมและทำความเข้าใจให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้
ทราบเกี่ยวกับความรู้ทางด้านการปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีตเพื่อนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
สูงสุด

๑. ชี้แจงแนวทางการปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีต
๒. สาธิตการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการใช้งานในการปลูกสร้างสวนป่า
๓. ฝึกปฏิบัติในหน่วยงานของการปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีต
๔. ทบทวนทำความเข้าใจในหลักการของการปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีต

๓. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

การเตรียมดิน

๑. ควรเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบมีการระบายน้ำได้ดี
๒. ลักษณะดินควรเป็นดินร่วนปนทรายมีชั้นดินลึกมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

การปรับปรุงสภาพพื้นที่ก่อนปลูก

ในสภาพพื้นที่แห้งแล้ง เช่น ดินทราย เป็นต้น

๑. ใช้เครื่องจักรกลหนัก (รถแบ็คโฮ) ในการขุดรื้อถอนต่อเติมหรือวัชพืชออกและพลิกกลับเพื่อเป็นปุ๋ยในดิน ใช้แทรกเตอร์ไถกลิ้งพื้นดิน โดยไถปาดต้นไม้ และวัชพืชเดิมออกให้หมดก่อน
๒. เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน ใช้แทรกเตอร์ผาน ๓ ไถพรวน หลังจากฝนตกหนักเพื่อให้น้ำฝนซึมลงด้านล่าง

๓. ใช้แทรกเตอร์ผาน ๖ ไถพรวนแปรกลับอีกครั้ง หรือใช้การขุดหลุมทั่วทั้งแปลง

การกำหนดระยะปลูก

- ระยะ ๑.๕ x ๔ เมตร ปลูกต้นไม้ได้ ๒๖๗ ต้น/ไร่ สะดวกในการดูแลกำจัดวัชพืช เพราะรถไถสามารถไถกลบวัชพืชระหว่างแถวได้ง่ายขึ้นและต้องมีอัตรารอดตาย ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๙๕

การวางแผนปลูก

๑. ควรกำหนดแถวหลักให้ขนานกับด้านใดด้านหนึ่งของแปลงวางแผนปลูกจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก เพื่อให้ต้นไม้ได้รับแสงแดดทั่วถึงทั้งแปลง
๒. ใช้ลวดสลิงขนาดเล็กทำเครื่องหมายระยะห่างระหว่างต้นตามที่ต้องการ
๓. ชีงตั้งเป็นแนวตรงใช้ไม้ปักหมุดตามระยะ

การขุดหลุมปลูก

- ขนาดของหลุมที่ใช้ควรประมาณ ๒.๕x๒.๕x๒.๕ นิ้ว ถึง ๕.๐x๕.๐x๕.๐ นิ้ว โดยการใช้ไม้แหลมขนาดเท่าที่กำหนดในการเสียบเพื่อทำหลุมปลูก

การปลูก

- การปลูกยูคาลิปตัสชนิดเดียวล้วน ๆ การจัดการดูแลรักษาสวนป่าทำได้ง่าย สะดวก และประหยัด ส่วนปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชทำลายจะไม่ค่อยมี เนื่องจากยูคาลิปตัสมีรอบตัดฟันสั้นเพียง ๔-๗ ปี

/การบำรุง...

การบำรุงดูแลรักษา

- ควรการจัดวัชพืชบ่อยๆ เนื่องจากยูคาลิปตัสมีความต้องการแสงและมีความสามารถในการแก่งแย่งกับพวกวัชพืชในระยะแรกได้น้อย จึงต้องกำจัดเพื่อลดการแก่งแย่งแสงและธาตุอาหาร ลดเชื้อเพลิงที่จะเกิดไฟป่าที่จะเป็นอันตรายต่อต้นไม้

การใส่ปุ๋ย

- ใช้หลักการฝังกลบใส่น้อยแต่ใส่บ่อย เพื่อให้ต้นไม้ได้รับสารอาหารเรื่อย ๆ และเพียงพอต่อความต้องการสารอาหารของต้นไม้ โดยเน้นการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกก็ได้ โดยใช้หลักการที่ว่าใส่ปริมาณน้อยแต่ใส่บ่อย ๆ โดยเฉพาะใน ๒-๓ ปีแรก

การเจริญเติบโต

๑. ต้นยูคาลิปตัสจะให้ผลผลิตตอบแทนในระยะเวลา ๔-๗ ปีแรก
๒. หากมีต้นที่ไม่แข็งแรง พบแมลง หรือโรค ควรตัดทิ้งทันทีและทำการปลูกซ่อมเพื่อให้ต้นไม้ได้เจริญเติบโตทันกัน

๔. ประเด็นความรู้สำคัญ

๑. การเตรียมดินควรเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบมีการระบายน้ำได้ดีลักษณะดินควรเป็นดินร่วนปนทราย มีชั้นดินลึก มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง
๒. การปรับปรุงสภาพพื้นที่ก่อนปลูกในสภาพพื้นที่แห้งแล้ง เช่น ดินทราย เป็นต้น ใช้เครื่องจักรกลหนัก (รถแบ็คโฮ) ในการขุดรื้อถอนต่อเติมหรือวัชพืชออกและฝังกลบเพื่อเป็นปุ๋ยในดิน ใช้แทรกเตอร์ไถเกลี่ยพื้นดิน โดยไถปาดต้นไม้ และวัชพืชเดิมออกให้หมดก่อน เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน ใช้แทรกเตอร์พรวน ๓ ไถพรวน หลังจากฝนตกหนัก เพื่อให้หน้าฝนซึมลงด้านล่าง ใช้แทรกเตอร์พรวน ๖ ไถพรวนแปรกลับอีกครั้ง หรือใช้การขุดหลุมทั่วทั้งแปลง
๓. การกำหนดระยะปลูกระยะ ๑.๕ x ๔ เมตร ปลูกต้นไม้ได้ ๒๖๗ ต้น/ไร่ สะดวกในการดูแลกำจัดวัชพืช เพราะรถไถสามารถไถกลบวัชพืชระหว่างแถวได้ง่ายขึ้นและต้องมีอัตราการตายไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๙๕
๔. การวางแผนปลูกควรกำหนดแถวหลักให้ขนานกับด้านใดด้านหนึ่งของแปลงวางแผนปลูกจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตกเพื่อให้ต้นไม้ได้รับแสงแดดทั่วถึงทั้งแปลงใช้ลวดสลิงขนาดเล็กทำเครื่องหมายระยะห่างระหว่างต้นตามที่ต้องการซึ่งตั้งเป็นแนวตรงใช้ไม้ปักหมุดตามระยะ
๕. การขุดหลุมปลูกขนาดของหลุมที่ใช้ควรประมาณ ๒.๕x๒.๕x๒.๕ นิ้ว ถึง ๕.๐x๕.๐x๕.๐ นิ้ว โดยการใช้ไม้แหลมขนาดเท่าที่กำหนดในการเสียบเพื่อทำหลุมปลูก
๖. การปลูกยูคาลิปตัสชนิดเดียวล้วน ๆ การจัดการดูแลรักษาสวนป่าทำได้ง่าย สะดวก และประหยัด ส่วนปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชทำลายจะไม่ค่อยมี เนื่องจากยูคาลิปตัสมีรอบตัดฟันสั้นเพียง ๔-๗ ปี

๗. การใส่ปุ๋ยใช้หลักการฝึกลบใส่น้อยแต่ใส่บ่อย เพื่อให้ต้นไม้ได้รับสารอาหารเรื่อย ๆ และเพียงพอต่อความต้องการสารอาหารของต้นไม้ โดยเน้นการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกก็ได้ โดยใช้หลักการที่ว่าใส่ปริมาณน้อยแต่ใส่บ่อย ๆ โดยเฉพาะใน ๒-๓ ปีแรก

๕. บทสรุป

๑. เพื่อเป็นการสร้างสวนป่าให้ได้ผลผลิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
 ๒. เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวนป่าเชิงประณีตที่ถูกต้องและทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 ๓. เพื่อสร้างรายได้ให้กับองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้
 ๔. เพื่อสร้างรายได้ให้กับราษฎรรอบพื้นที่สวนป่า
-